

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyň: **a) MUDr. V. J., b) Mgr. O. J.**, obě zast. Mgr. Petrem Langem, advokátem, se sídlem Mezníkova 273/13, Brno, proti žalované: **Česká lékařská komora, Okresní sdružení lékařů Brno - město**, se sídlem Příkop 4, Brno, o kasační stížnosti žalobkyň proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 5. 6. 2009, č. j. 30 Ca 235/2006 - 61,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 5. 6. 2009, č. j. 30 Ca 235/2006 - 61, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 11. 1. 2007, č. j. 30 Ca 235/2006 - 16, odmítl žalobu, jíž se žalobkyně domáhaly přezkoumání upomínky žalované ze dne 16. 11. 2006, kterou byla žalobkyně sub a) vyzvána k úhradě příspěvku na činnost České lékařské komory na rok 2006. Soud dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Proti tomuto usnesení podaly žalobkyně kasační stížnost ze dne 8. 2. 2007.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 11. 1. 2008, č. j. 30 Ca 235/2006 - 41, vyzval žalobkyně k zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost s poučením, že nebude-li poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, řízení o kasační stížnosti bude zastaveno.

Na tuto výzvu reagovaly žalobkyně podáním ze dne 10. 3. 2008, ve kterém mimo jiné uvedly, že soud po nich pod výhrůzkou zastavení řízení o kasační stížnosti protiprávním usnesením ze dne 11. 1. 2008 vymáhá zaplacení soudního poplatku z kasační stížnosti, aniž rozhodl o zákonném požadavku navrhovatelek pod bodem 3, str. 6 žalobního návrhu, v němž z finančních důvodů oprávněně požádaly soud o osvobození od placení soudních poplatků v dané věci. Žalobkyně žádaly krajský soud, aby zrušil usnesení ze dne 11. 1. 2008

a zjednal „nápravu ve věci, tím více, že o osvobození od placení soudních poplatků ve věci sp. zn. 30 Ca 235/2006 jsme požádaly soud ještě v našem žalobním návrhu ze dne 4. 12. 2006, co soud doposud neřešil.“

Dne 27. 3. 2008 byla věc týkající se kasační stížnosti žalobkyň proti usnesení ze dne 11. 1. 2007, č. j. 30 Ca 235/2006 - 16, podle pokynu soudce zapsána pod sp. zn. 30 Ca 68/2008.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 27. 3. 2008, č. j. 30 Ca 68/2008 - 13, řízení o kasační stížnosti ze dne 8. 2. 2007 zastavil. Toto usnesení Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 10. 10. 2008, č. j. 4 Ads 82/2008 - 27, zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení s tím, aby rozhodl o žádosti žalobkyň o osvobození od soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 11. 1. 2007, č. j. 30 Ca 235/2006 - 16, a dále pokračoval v postupu podle § 108 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a to vše pod původní spisovou značkou 30 Ca 235/2006.

Usnesením ze dne 27. 5. 2009, č. j. 30 Ca 235/2006 - 60, Krajský soud v Brně přiznal stěžovatelkám osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu.

Krajský soud v Brně následně usnesením ze dne 5. 6. 2009, č. j. 30 Ca 235/2006 - 61, ustanovil stěžovatelkám k ochraně jejich zájmů v této věci zástupce Mgr. Petra Langa, advokáta.

Proti tomuto usnesení podaly žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) včas kasační stížnost ze dne 26. 6. 2009, v níž namítaly, že jim soud zástupce ustanovil svévolně, přestože o to vůbec nežádaly. Uvedly, že ve formuláři potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků vyškrtly slova „a ustanovení zástupce“, neboť zastoupení advokátem v řízení před krajským soudem není povinné. Stěžovatelky doplnily, že o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti požádají Nejvyšší správní soud, jakmile mu krajský soud věc postoupí. Stěžovatelky navrhly, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a pro řízení o této kasační stížnosti ze dne 26. 6. 2009 jim ustanovil advokáta.

Ustanovený zástupce stěžovatelek podáním ze dne 4. 9. 2009 soudu sdělil, že s ohledem na podanou kasační stížnost proti usnesení, jímž byl ustanoven jejich zástupcem, došlo k narušení nezbytné důvěry mezi ním a stěžovatelkami, které mu ani neposkytují potřebnou součinnost. Požádal proto o zrušení ustanovení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Dne 29. 9. 2008 byla věc předložena Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je proti označenému usnesení přípustná za podmínek stanovených v § 102 a § 104 s. ř. s. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že toto řízení o kasační stížnosti je specifické tím, že stěžovatelky jsou zastoupeny pravomocně ustanoveným advokátem, avšak z jejich podání zřetelně vyplývá, že tímto advokátem zastoupeny být nechtějí. V takové situaci je namístě připustit, aby stěžovatelky samy podaly kasační stížnost a přednesly své námitky proti rozhodnutí, jímž jim krajský soud zástupce ustanovil. Vzhledem k povaze předmětu řízení, jímž je rozhodnutí o ustanovení zástupce stěžovatelkám, není podle názoru Nejvyššího správního soudu namístě ustanovovat stěžovatelkám dalšího zástupce pro toto řízení; ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. projednání kasační stížnosti nebrání.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelky uplatnily v kasační stížnosti. Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatelky usnesení krajského soudu napadly z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., podle kterého *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvržené zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce.*

Kasační stížnost je důvodná.

Podle § 35 odst. 8 první věta s. ř. s. *navrhovatelé* (v tomto případě stěžovatelkám v řízení o kasační stížnosti), *u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové vydaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.*

Z citovaného ustanovení jednoznačně vyplývá, že zástupce může být účastníku řízení ustanoven pouze na jeho návrh, soud tedy není oprávněn zástupce ustanovit podle vlastní úvahy nebo z úřední povinnosti.

Po prostudování soudního spisu Nejvyšší správní soud shledal, že stěžovatelky návrh na ustanovení zástupce v tomto řízení před vydáním napadeného usnesení nepodaly, nebyly tudíž splněny zákonné podmínky pro to, aby mohl soud napadené usnesení vydat.

Nedostatek podmínek řízení způsobuje zmatečnost napadeného usnesení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., proto Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo, než usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 5. 6. 2009, č. j. 30 Ca 235/2006 - 61, zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud doplňuje, že hodlají-li stěžovatelky požádat o ustanovení zástupce z řad advokátů až poté, kdy bude jejich věc předložena Nejvyššímu správnímu soudu, tento postup není z procesního hlediska vhodný a může stěžovatelkám uškodit. Řada úkonů v řízení o kasační stížnosti je totiž z důvodu procesní ekonomie a plynulosti řízení svěřena krajským soudům, které předkládají Nejvyššímu správnímu soudu spis až tehdy, kdy je možno o kasační stížnosti přímo rozhodnout.

Podle § 108 odst. 1 s. ř. s. *má-li kasační stížnost vady, avšak není zjevně opožděná nebo podaná tím, kdo k jejímu podání zjevně není oprávněn, postará se předseda senátu o jejich odstranění. Nejsou-li důvody pro jiný postup, soud doručí kasační stížnost ostatním účastníkům řízení a osobám zúčastněným na řízení, poskytne jim možnost vyjádřit se k jejímu obsahu a vyžádá spisy správního orgánu, popřípadě opatří další podklady potřebné pro rozhodnutí. Poté předloží kasační stížnost se spisy Nejvyššímu správnímu soudu; při předložení sdělí své stanovisko k tomu, zda byla lhůta k podání kasační stížnosti dodržena a zda stížnost byla podána oprávněnou osobou.*

Mezi povinnosti krajského soudu v řízení o kasační stížnosti patří také odstraňování jejich vad a odstranitelných nedostatků podmínek řízení. Jednou z podmínek řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), nemá-li sám stěžovatel nebo jeho pověřený zaměstnanec vysokoškolské právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie. Jinými slovy, není-li stěžovatel zastoupen advokátem, krajský soud jej vyzve

k předložení plné moci udělené advokátu pro řízení o kasační stížnosti a poučí jej o možnosti odmítnutí kasační stížnosti. Požádá-li stěžovatel o ustanovení zástupce, o této žádosti rozhodne krajský soud. Nebude-li stěžovatel přes výzvu krajského soudu zastoupen advokátem, krajský soud předloží spis Nejvyššímu správnímu soudu, který kasační stížnost odmítne.

Nejvyšší správní soud proto apeluje na stěžovatelky, aby respektovaly roli krajského soudu v řízení o kasační stížnosti a patřičně reagovaly na jeho výzvy.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. *zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.* Na krajském soudu nyní bude, aby stěžovatelky vyzval k předložení plné moci udělené advokátu pro řízení o jejich kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 11. 1. 2007, č. j. 30 Ca 235/2006 - 16, a poučil je o možnosti odmítnutí kasační stížnosti, nebude-li plná moc ve stanovené lhůtě předložena. Krajský soud bude dále pokračovat v postupu podle § 108 odst. 1 s. ř. s.

O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti bude rozhodnuto v rozsudku či v usnesení, jímž bude řízení skončeno (§ 61 odst. 1 s. ř. s.). O odměně Mgr. Petra Langa, advokáta rozhodne krajský soud.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. října 2009

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu